

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าและพัฒนาในด้านต่าง ๆ ต้องอาศัยกำลังคนในประเทศ เป็นปัจจัยสำคัญ และกำลังคนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาหาความรู้ ความคิด ความประพฤติ เจตคติ ค่านิยม เพื่อนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข อันจะส่งผลให้การพัฒนาประเทศ ทำได้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นความคาดหวังของสังคม โดยหวังว่าการจัดการศึกษา มุ่งเน้นพัฒนาเด็กให้เติบโตขึ้นอย่างมีคุณภาพ ซึ่ง สอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 หมวด 1 : มาตรา 6 ได้บัญญัติไว้ว่า ว่าการจัดการศึกษา จะต้องเป็นไปเพื่อการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ราชกิจจานุเบกษา (2553 : 26-87) โดยเฉพาะการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยที่เหมาะสมในการพัฒนาให้เกิดความพร้อมทั้ง ด้านความรู้และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เด็กปฐมวัยเป็นที่มีพัฒนาการเจริญเติบโตด้านสมองสูงกว่าวัยอื่น ๆ ดังนั้น การจัดการศึกษาระดับนี้ควรได้รับการพัฒนา อย่างถูกวิธี และเป็นระบบ

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กทุกคนเพราะเป็นการเตรียมตัวใน ระยะต้น ของชีวิตก่อนที่จะเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับนี้มุ่งจัดให้แก่เด็กวัย 3-5 ปี ซึ่งเป็นวัยสำคัญในการวางรากฐานชีวิต เพราะว่าเป็นช่วงที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ตลอดจนบุคลิกภาพ อันเป็นพัฒนาการต่อเนื่อง จากวัยทารก ดังนั้นเด็กในวัย 3-5 ปีควรได้รับการพัฒนาและให้เข้าไปถูกทิศทางและต่อเนื่อง เพื่อเป็นพื้นในอนาคต ในวงการศึกษานปัจจุบันยอมรับว่า การให้การอบรมเลี้ยงดู และการเตรียมความพร้อมเพื่อไปสู่การเรียนรู้อย่างถูกวิธี จะทำให้เด็กได้มีการพัฒนาที่ดี ทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะมีผลคือทำให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ครูปฐมวัยเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้อง กับเด็กในวัยนี้ จำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมให้กับ

เด็ก เพื่อนำไปพัฒนาเด็ก ให้มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน ให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เพื่อให้ได้เป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป (กฤษณา สมวรรธนะ. 2547 : 8)

เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นวัยที่ควรได้รับการศึกษาปฐมวัย เป็นวัยที่สมองของเด็กได้รับการเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ ดูแลอย่างใกล้ชิด วัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้สำรวจ เล่นทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกลง ตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเด็กยังมีความกระตือรือร้น ยิ่งทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจึงต้องส่งเสริมสนับสนุน ให้ความรักความเข้าใจ เอาใจใส่เด็ก วัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานในการเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและการชีวิตต่อไป (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2547 : 3-5)

จากผลการสรุปรายงานการจัดการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2552 : 40) ในเรื่องแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า สถานศึกษาไม่น้อยที่ไม่ได้จัดการบริหารเตรียมความพร้อมทุกด้านแก่เด็กอย่างแท้จริง ส่วนใหญ่มุ่งเน้นที่จะให้เด็กเรียนหนังสือ และพัฒนาความรู้เรื่องเนื้อหาสาระ จะทำให้เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อมในลักษณะดังกล่าวมีปัญหาในด้านการปรับตัว ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนและสิ่งแวดล้อมที่มีรอบตัวได้ ด้านอารมณ์-จิตใจ เด็กจะขาดคุณธรรมจริยธรรมในการอยู่ร่วมกัน การรับผิดชอบ งานที่ได้รับมอบหมาย และบุคลิกภาพ เด็กจะขาดความมั่นใจที่จะกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมกับเพื่อนพัฒนาการด้านต่าง ๆ ไม่สามารถพัฒนาไปได้อย่างเต็มที่

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการเพื่อให้เด็กปฐมวัย (อายุ 3 - 5 ปี) มีมาตรฐานและคุณสมบัติน่าพึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และได้รับการพัฒนาทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามศักยภาพของแต่ละคนภายใต้บริบทของสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาปฐมวัย จะต้องยึดปรัชญา แนวคิด และหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กระทรวงศึกษาธิการ 6 ด้าน คือ 1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม 2. การสร้างสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4. การบูรณาการการเรียนรู้ 5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จะต้องยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย 6 ด้าน ครูผู้สอนจะต้องจัดให้ครอบคลุมทั้งหมดทุกด้าน เช่น การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมจะต้องมีการสร้างและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย

และเหมาะสมกับความต้องการของชุมชน โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย ผู้ปกครองเด็กมาร่วมกันจัดทำหลักสูตรการจัดกิจกรรมสิ่งที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การสร้างศักยภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก การบูรณาการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เพราะว่า แนวคิดแต่ละด้านมีความสำคัญจะขาดด้านใดด้านหนึ่งก็จะทำให้การศึกษาระดับปฐมวัยไม่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเท่าที่ควร (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547 ก : 3-5)

จากการศึกษางานวิจัยของ อวยชัย เติศยะโส (2550 : 3) สรุป จากการดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยทุกคนยังไม่เป็นตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพราะว่ามีปัญหาหลายสาเหตุ เช่น เด็กขาดโอกาสเข้ารับการพัฒนา ครูผู้สอนไม่นำกรอบแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยมาบูรณาการการเป็นหลักสูตรสถานศึกษา และปัญหาที่สำคัญอยู่ที่ครูผู้สอนขาดวุฒิการศึกษาสาขาปฐมวัย ขาดประสบการณ์ ขาดเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ ๆ ปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ทำให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ คือเด็กที่จบชั้นปฐมวัยไม่มีความพร้อมที่จะเข้าเรียน จึงเป็นปัญหาที่จะต้องหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงให้การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากรายงานผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ประจำปีการศึกษา 2554 จำนวน 339 โรงเรียน 415 ห้องเรียน มีนักเรียน จำนวน 9,793 คน พบว่า ยังมีเด็กอายุ 3-5 ปี บางกลุ่มไม่มีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาเพราะว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 มีปัญหาในการจัดการศึกษาด้านที่ 1 คือ ด้านการสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม หลักสูตรการศึกษาถือเป็นแนวทางสำหรับจัดการศึกษา การสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนส่วนมากไม่คำนึงขั้นตอนในการปรับปรุงหลักสูตรจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยเป็นหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย เช่น ไม่มีการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. 2546 ไม่ได้มีการประชุมวางแผนการจัดทำหลักสูตร ส่วนมาแล้วจะเป็นหน้าที่ของครูผู้จัดทำหลักสูตร ออกหน่วยการเรียนรู้และหาแผนการจัด

ประสบการณ์สำหรับการนำไปใช้จัดประสบการณ์ให้กับเด็ก เมื่อขบวนในการทำหลักสูตรไม่มีประสิทธิภาพ ผลที่ได้รับ จึงทำให้ได้หลักสูตรที่ไม่มีคุณภาพ ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กครูผู้ไม่จัดกิจที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆให้กับเด็กที่สำคัญพัฒนาการด้านสติปัญญา จึงทำให้พัฒนาการด้านนี้มีระดับคุณภาพต่ำ ด้านที่ 3 ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่ดีเหมาะแก่การจัดประสบการณ์ให้กับเด็กแต่สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนมีการปรับปรุงยังไม่ค่อยดีเท่าที่ควรจะเป็นอย่างเด็กเล่นบางที่แห้งไม่ปลอดภัยสำหรับเด็ก ด้านที่ 4 ด้านการบูรณาการการเรียน จะเห็นว่าครูผู้สอนไม่มีการสอดแทรกคุณธรรม และจริยธรรมเข้าไปในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เด็กขาดคุณธรรม และ จริยธรรมนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน ด้านที่ 5 ด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก มีการประเมินพัฒนาการ ไม่ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน ทุกกิจกรรมเป็นขาดเครื่องมือในการประเมินที่หลากหลาย ประเมินแล้วไม่ได้นำผลการประเมินมาตัดสินผลการเรียนว่าได้หรือตกเพียงนำผลการวัดไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ด้านที่ 6 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวเด็ก ครูผู้สอนกับผู้ปกครองจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เพื่อจะได้ช่วยกันพัฒนาปรับปรุง แก้ไขเด็กให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้นและพฤติกรรมที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. 2553 : 3)

คำถามการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในสถานศึกษาของสำนักงานการศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 2 เป็นอย่างไร
2. ครูผู้สอนระดับจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณวุฒิ ประสบการณ์ และประเภทของครูแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างไร
3. ครูผู้สอนระดับปฐมวัยมีข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาของครูผู้ที่มีคุณวุฒิ ประสพการณ์ และประเภทของครูที่ต่างกันต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สมมติฐานการวิจัย

ครูผู้สอนชั้นปฐมวัยที่มีคุณวุฒิ ประสพการณ์ และประเภทที่แตกต่างกันมีความคิดเห็น ต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

เรื่องการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผู้วิจัยนำหลักการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของกระทรวงศึกษาธิการ มาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพที่ 1 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547 ข : 7)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

<p>สถานภาพครูผู้สอนชั้นปฐมวัย</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. คุณวุฒิ การศึกษา <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ปริญญาตรี 1.2 สูงกว่าปริญญาตรี 2. ประสบการณ์การทำงาน <ol style="list-style-type: none"> 2.1. ไม่เกิน 10 ปี 2.2. 11-20 ปี 2.3. 21 ปี ขึ้นไป 3. ประเภทครู <ol style="list-style-type: none"> 3.1. ครูประจำการ 3.2. ครูอัตราจ้าง 	<p>การดำเนินงานตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา 6 ด้าน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม 2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 4. การบูรณาการการเรียนรู้ 5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 6. ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก
---	---

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในปีการศึกษา 2553 จาก 339 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2) จำนวน 706 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเปิดตารางแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่ม ตัวอย่างของตารางเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 43) จำนวน 249 คน

1.3 กลุ่มเป้าหมาย คือ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยที่เป็น Best Practices ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 โรงเรียน ที่ผู้วิจัยไปสัมภาษณ์ครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนละ 1 คน คือ การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (ชานินทร์ ศิลป์จารุ. 2555 : 59-60)

1.3.1 นางเพลินพิศ สวนสีดา โรงเรียนเมืองอาจสามารถ สอนชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 เพราะว่า ท่านจัดกิจกรรมสร้างสรรค์การสร้างภาพจากเศษวัสดุได้เข้าร่วมการแข่งขันทักษะสิ่งประดิษฐ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง

1.3.2 นางบงกช เดชพละ โรงเรียนบ้านกอก สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 เพราะว่า ท่านจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้กับเด็ก โดยท่านจะแต่งเพลงประกอบหน่วยการเรียนรู้เอง

1.3.3 นางประภัสสร ไหวดี โรงเรียนบ้านโนน สอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 เพราะว่า ท่านจัดกิจกรรมสร้างสรรค์การปั้นดินน้ำมันเป็นเรื่องราวกับธรรมชาติที่สวยงาม มีส่วนประกอบ ต้นไม้ ดอกไม้ และสัตว์ต่าง ๆ ได้เข้าร่วมการแข่งขันทักษะสิ่งประดิษฐ์ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 2 ได้รับรางวัลชนะเลิศเหรียญทอง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การดำเนินตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามกรอบแนวคิด 6 ด้าน คือ

2.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม

2.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

2.3 การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก

- 2.4 การบูรณาการการเรียนรู้
- 2.5 การประเมินพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็ก
- 2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวเด็ก
- 3. ขอบเขตด้านสถานที่โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย
- 4. ขอบเขตระยะเวลา ปีการศึกษา 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การศึกษาก่อนภาคบังคับ ที่ให้กับเด็กที่มีอายุ 3-5 ปี ตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย 6 ด้าน ของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1.1 การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม หมายถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โดยพิจารณาจากวัย ประสบการณ์ ของเด็ก และความต้องการของท้องถิ่น โดย เป็น หลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และ ประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็ก ปกติ และเด็กด้อยโอกาส เด็กพิเศษได้รับการพัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน ไม่ใช่เพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

1.2 การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง สภาพแวดล้อมต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก ทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ครูจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็ก ได้อยู่ในที่ที่สะอาดปลอดภัยและมีประสิทธิภาพ และมากพอกับต้องการของเด็ก มีอากาศสดชื่น เด็กได้ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อนเพียงพอ เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในห้องเรียนจึงเป็นเสมือน หนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคน จะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็น ว่าบุคคลในสังคมเห็น ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย

1.3 การจัดกิจกรรมสิ่งที่ดีส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ออกความรู้ หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และ

กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก ส่งเสริมสนับสนุนให้ค้นหาความรู้ด้วยตนเองแทนที่คุณครูจะเป็นผู้บอก เพราะว่า การที่เด็กค้นหาความรู้ด้วยตนเองจะเด็กจำสิ่งนั้น ได้ดีและสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

1.4 การบูรณาการการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัย ชีคหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอน จะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญแล้วนำทักษะและกิจกรรมเหล่านั้นมาหล่อหลอมรวมเข้าด้วยกันเป็นการบูรณาการ อย่างเหมาะสมและพัฒนาการเพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแก่นกลางที่กำหนดไว้

1.5 การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก หมายถึง การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองเด็กมีส่วนร่วม ในการประเมินจากสภาพจริง การเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน และนำผลของการพัฒนา มาประเมินปรับปรุงและพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล สรุปและรายงานผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร และผู้ปกครองนักเรียน ได้ทราบ

1.6 ความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับครอบครัวเด็ก หมายถึง การไปเยี่ยมครอบครัวหรือผู้ปกครองของเด็กแต่ละคนเป็นการสร้างความคุ้นและความสัมพันธ์กันระหว่างครูผู้สอนกับผู้ปกครอง ถ้าครูผู้สอนต้องการข้อมูลของเด็กขณะที่อยู่บ้านกับอยู่ในห้องเรียนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาก ผู้สอน พ่อแม่และผู้ปกครอง จะต้องมีการเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและเรียนรู้ของเด็กต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้ บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก และมีการเตรียมความพร้อม ที่จะส่งเสริมส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้เป็นไปตามความคาดหวัง

2. ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนระดับการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษา ที่เปิดสอนในระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 รวมถึงครูประจำการ และครูอัตราจ้าง

3. ครูประจำการ หมายถึง ข้าราชการครูตามพระราชบัญญัติบุคลากรทางการศึกษา ได้รับเงินเดือน ตามพระราชบัญญัติเงินเดือนและค่าตอบแทนของข้าราชการครู

4. ครูอัตราจ้าง มีสองลักษณะคือ ครูที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 จ้างให้โรงเรียนในสังกัดที่ขาดแคลนอัตรากำลังครู โดยงบประมาณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และครูที่ทางโรงเรียนที่ขาดแคลนอัตรากำลังครู จ้างให้มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยใช้งบประมาณเป็นเงินของโรงเรียนเอง

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 8 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอเมืองสรวง อำเภออาจสามารถ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอปทุมรัตน์ อำเภอพนมไพร อำเภอหนองฮี อำเภอโพธิ์ทราย

6. ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาปฐมวัยหมายถึงผู้วิจัยต้องการให้ ครูผู้สอนปฐมวัยเพื่อนำไปจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการพัฒนาคุณภาพของเด็ก ให้เด็กมีความพร้อมที่จะเข้าเรียนในประถมศึกษาต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้สารสนเทศการจัดการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. สถานศึกษา ผู้บริหาร ครูผู้สอนชั้นปฐมวัย นำสารสนเทศการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยไปประยุกต์ในการจัดการศึกษาปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น